

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

Quæ pertinent ad bonorum, & virium Ecclesiasticorum conseruatione,
rectam administrationem, & dispensationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

diffusi tecta operiant: unde detrimentum ipsis tectis existat.

Inst. & 4. Ibi. 8 Et quoniam sacra imagines, quæ in exteriori pariete Oratorij exprimi solent, cum ita expositæ sint, luto, sordibus inquinari, vel indecentius, iniuriosius tractari possunt, nè extrinsecus in ipsis Oratorij parietibus pingantur, aut alio modo exprimantur, nisi edito loco fiat, ubi ab omni labe integræ conseruentur. Hactenus quartum, & Institutio fabricæ, quod sequitur, ex quarto tantum. In ipsis vero Oratorij intus aliqua omninò sacra imago sit.

Quæ pertinent ad bonorum, & iurium Ecclesiasticorum conseruationem, rectam administrationem, & dispensationem.

S V M M A R I V M.

- 1 Inuentarium omnium rerum, bonorum, & reddituum ad Ecclesiam pertinentium à quibus; infra quod tempus; & quibus adhibitis conficiendum.
- 2 Eiusdem inuentarij quot exempla, & ubi aseruanda.
- 3 Inuentaria in visitationibus deferenda.
- 4 Inuentario conficiendo, peccantes, ut puniantur, Jurapatronatus, vnionesq; perpetuæ ab Episcopo recognoscende.
- 5 Bonis Ecclesiasticis, quoniam modo caducis factis, qualiter pena caducitatis remittenda.
- 6 Eisdem feudi nomine datis, conseruandis modus præscriptus.
- 7 Ordinariorum ea in re officium.
- 8 Quibus ea non locanda, aut in emphyteusim, pignoriuè danda. Et de ijs quæ ad Capitula, &c. nu. 23. De Iudæis, nu. 10.
- 9 Quibus eorum administratio non committenda.
- 10 Locationes eorundem bonorum quæ ab Episcopo recognoscenda, & nulke declaranda.
- 11 Recognitio ipsa quando ab alio Episcopo fienda.
- 12 Bonorum Ecclesiasticorum permutatio, alienatione, quando irrita sit.
- 13 Eorundem alienatio, ita facta, ut superioris auctoritate fulciatur, quando nulla declaretur.
- 14 Eadem alienata, semel recuperata, nondum etiam incorporata non locentur, alienentur, nisi ob utilitatem, aut necessitatem.
- 15 Bonorum in emphyteusim, vel ad longum tempus traditorum memorie conseruande modus præscribitur.
- 16 Locationum vi, quæ pactiōibus de prædijs melioribus reddendis factis, quæ expensæ à conductore fieri, quæque à locatore exigì possint.

- 17 Alienatio fructuum Ecclesie pendentium vetatur.
- 18 Contractus superinde factus nullus.
- 19 Bona Clerici mortui temere inuadentes, surripientesue, excommunicantur.
- 20 Eandem censuram incurrunt rem aliquam ex eiusdem defuncti adibus etiam sine inuasionem asportantes, ante quam mobilia in Inuentarium relata.
- 21 Eiusdem Clerici defuncti heredes compellendi ad tradendum successori scripta omnia ad beneficium, quod obtinebat, pertinentia.
- 22 Oeconomus ab Episcopo constituendus qui bonorum Cathedralis Ecclesie curam gerat.
- 23 Isque qualis.
- 24 Quodque eius officium.
Alter à Capitulo instituendus Sede Episcopali vacante.
- 25 Bona iurata Ecclesiastica vsurpantes qua pena afficiantur.
Decretum Concilij Tridentini, contra eosdem occupatores, quando, & à quibus publicandum. 28.
- 26 Bonorum Ecclesie administratores ea emere, vel conducere prohibentur.
- 27 Decimæ, ut soluantur, quod officium Parochi, & Concionatoris.
- 29 Decimarum inuestitura laicis facta à quibus recognoscenda.
- 30 Ab earum solutione se exemptum pretendens, priuilegium exhibere cogatur.
- 31 Nihil exhibens ad solutionem cogendus.
- 32 Decimam prædialem Parocho debens, antequam de solo asportet, eidem id biduo ante denunciaret; & quando hoc locum habeat.
- 33 Decimarum, primitiarum, ac legatorum soluendorum qua cura, & à quibus suscipienda.
- 34 Procurator, & Advocatus, constituendus, qui Ecclesiasticis bonis, & iuribus recuperandis incumbant.
- 35 Qua mercede.
- 36 Iura Ecclesie supprimens Clericus, qua pena afficiendus.
- 37 Clerici Diocesani eligant, qui Urbana Congregationis deliberationibus, qua ad vniuersum Clerum spectant, intersint: quibus non monitis Clerus Urbanus ne quicquam decernat.
- 38 Ecclesiasticæ personæ, bona, iura Principibus commendantur.
- 39 Principum, & Magistratus officium ea in re.
- 40 Bonis Ecclesiasticis hospitalitas exercenda, & à quibus præcipue, & in quos.
Ea in quos alios vsus conuertenda.
- 41 Metropolitanus, & Ecclesiasticos fructus aliter dispensans, quam tenetur, ad quem deferendus, utque puniendus.
- 42 Episcopo inferior, eos male dispensans, quomodo plectendus.

43 Qui alij ad eorum restitutionem teneantur.

44 Hortatio ad Ecclesiasticos fructus benè dispensandos.

45 Fructibus Ecclesiasticis dispensandis, qua ratione se quisq; metiri debet.

1. Quæ pert.
ad bonorum
& iurium cõ
ser. rectã ad-
min. & dispẽ.

Cclesiarum res quàm plurimæ, aut destitute de-
fensoribus, aut etiam ab ijs, quibus earum pro-
curatio credita erat, proditæ, ita perierunt, ut
monimentis, vel interceptis, vel perditis, nulla
spes iam reliqua videatur illas in ius suum vin-
dicandi. Id nè deinceps accidat, neq; quis
quàm, quod in Christi patrimonio negligẽ-
tior sit, quàm in suo, meritò reprehendi possit, statuimus.

Vt Episcopi, & Capitula tam Cathedralium, quàm Collegiarum
Ecclesiarum, Hospitalium etiam, ac quorumcumque piorum locorum
gubernatores, seu administratores, & alij quicumque qui beneficia ec-
clesiastica quæcumque, cum cura, vel sine cura, quocumq; nomine nun-
cupentur, etiam commendata nunc obtinent, ab huius decreti editio-
ne; qui verò in futurum quomodocumque obtinuerint, ab adeptæ pos-
sessionis die, quisque intra spacium sex mensium, edictis etiam interim
publicè propositis, omnium, & singulorum bonorum mobilium, & im-
mobiliū, iurium, actionum, annuorum censuum, siue reddituum, no-
minum uè debitorum, & aliorum quorumcumque ad eorum Ecclesias,
vel eorum administrationi commissas, monasteria, vel beneficia cor-
uè mensas quocumque iure pertinentium rationem diligentissimè cõ-
quirendam; & eorum omnium inuentarium, in quo locorum etiam fi-
nes, conditionesq; omnes sigillatim describantur, per publicum Nota-
rium diligenter conficiendum curent. Episcopus quidè, adhibitis duo-
bus, à Capitulo Cathedralis Ecclesiæ delectis. Capitulum corà Episco-
po, aut alijs præfectis ab eo: alij verò coram fide dignis testibus.

4. De benefi-
ciorũ collat.
ac prou.

Idem præterea Clericus, minor natu, beneficij quod obtinuerit, præ-
diorum bonorum uè omnium inuentarium, ex formula in Concilio
Prouinciali primo præscripta, aliquo viro adhibito, conficiat, quem
Episcopus ei constituerit. Alioquin pœnam luat, eiusdem Episcopi
arbitratu irrogandam.

4. Quæ ad lo-
ca pia pert.

Quæcumque bona siue mobilia, siue immobilia, iurauè ad Eccle-
siam, etiam quæ sit iuris patronatus laicorum, quauis ratione pertinen-
tia, à laicis, quouis nomine administrantur; de eorum rationibus dili-
genter conquirendis, & inuentariò rectè conficiendo, planè præstetur,
quod primo Concilio Prouinciali decretum, ac sancitum est de reli-
quis, alijs uè bonis, & iuribus Ecclesiasticis. Sequitur hunc §. infra nota-
tus §. Quorum.

2 Ex eo inuentario exempla duo, notarij publici auctoritate ad certam eorum fidem munita, conficiantur: quorum alterum Episcopi, & Capitula Ecclesiarum Cathedralium in Archiuio, quod vtrisque commune sit, afferuent: alterum ad Metropolitanum mittant. Praefecti vero, & Capitula Ecclesiarum, quae Collegiatae sunt, alterum exemplum in communi eorum Archiuio retineant: alterum in Archiuio Cathedralis Ecclesiae, intra cuius fines sunt, afferuandum tradant.

Ceteri autem singuli, qui beneficia quaecumque Ecclesiastica quouis titulo obtinent, exemplis item duobus eodem modo confectis, vnū in Ecclesia sua diligenter custodiant: alterum ad Cathedralē Ecclesiam perpetuò conseruandum mittant: vnde, si vsus postulabit, exemplum sumere eis liceat gratis.

3 Quorum rationum, & inuentarij exempla tria publici notarij testimonio munita, conscribantur; quorum vnum apud eos, qui administrant; alterum apud Sacerdotem, Rectorem Ecclesiae, afferuetur; tertium ad Archiuium Episcopale, vbi custodiendum est, afferatur quò cautius eorum bonorum, & iurium conseruationi consultum perpetuò sit.

4 Praterèa in vilitationibus, eiusmodi inuentaria Episcopi secum adferant; & cum ijs, quae seruant ijs, qui visitandi sunt, sigillatim conferant: perspiciantque diligenter, nè quid eorum, quae ibi descripta fuerint, desit, quod Ecclesiae, vel minimo detrimento esse possit. Et, si quae forte deerunt, Ecclesiae restitui, omniaque eius damna sarciri studeant. Ipsa quoque inuentaria, si eis videbitur, renouari iubeant. Et vti quaecumque accessio, vel immutatio facta sit, ea quotannis in inuentaria referatur.

5 Qui in his, vel negligentia, vel contumacia, vel fraude peccauerint; si Capitula, & alij, beneficia ecclesiastica obtinentes, Episcopi arbitrio; si Episcopus, primae Prouincialis cuiusq; Synodi, pœnas dabit.

6 Episcopi intra sex menses vniones perpetuas, etiam Ecclesijs iuris patronatus factas, & ipsa patronatus iura, ex praescripto Tridentini Concilij recognoscant; & traditam eiusdem Concilij decretis de illis rationem diligentissimè seruent.

7 Si quae laicis concessa Ecclesiarum bona, aliquo modo caduca facta sint; caueant Episcopi, & quicumque beneficia ecclesiastica obtinent, nè pœnam caducitatis remittant: nisi seruatis ijs, quae in hoc genere iura praescribunt. Sic secus fecerint, Episcopi in Synodo Prouinciali pœnas dabunt: ceteri ab Episcopo plectantur.

8 Qui bona Ecclesiae feudi nomine obtinent, à successoribus in ea inuestituram intra tempus à iure praestitutum, renouandam curent; eisdemque fidelitatis iuramentum dabunt.

1. Ibidem;

4. Quae ad loca pert.

1. Ibidem.

Ibidem.

Pari etiam ratione hæredes eorum, & inuestituram postulent; & inrent ijs, qui Ecclesiæ præfuerint.

Qui id facere omiserint, constitutas legibus pœnas pendant.

Nè autem res ecclesiasticæ cum alijs confundantur, mandamus; ut feudatarij omnes in eiusmodi renouationibus omnia bona, eorumque fines sigillatim, & nominatim publico instrumento describant.

7 Hanc verò curam præcipuam Ordinariorum esse volumus, ut illos cogant hæc omnia exequi, propositis pœnis eorum arbitrati.

8 Nemini beneficiorum ecclesiasticorum bona propinquis suis intra tertium gradum in Emphyteusim, aut ad cuiusvis temporis spacium, etiam per suppositas personas locare liceat: nisi euident, & magna Ecclesiæ utilitas, iudicio Episcopi, præter alia iuris requisita, aliud postulare videatur. Si aliter factum fuerit, nulla sit locatio; & qui locarit, ab Ordinario puniatur.

2. Tit. 3. dec. 5. Nè Ecclesiasticorum beneficiorum bona patronis, neue item eorum quorum cessione ea beneficia obtinentur; neque illis præterea qui primo, secundouè consanguinitatis gradu cum eisdem iuncti sunt, nè per suppositas quidem personas; ac nè ad breue sanè tempus, locari liceant idque nisi cognita prius Ecclesiæ utilitate, Episcopus, data scriptis facultate, concesserit. Quicumque secus fecerit, fructibus vnus anni mulctetur, quos ex eorum beneficiorum prædijs, bonisue capit.

Inquirat præterea Episcopus diligenter, an aliqua simoniz læbes contracta inter eos sit.

4. De benef. collat. ac provisione. 9 Ut prædiorum ecclesiasticorum conseruationi consulatur, ac simul occupationibus, vsurpationibus, alijsque fraudibus occurratur, nè Clericus quispiam minori ætate, beneficium ecclesiasticum obtinens, cuiquam, etiam quocumque sanguinis, cognationisue vinculo, vel arctissimo sibi coniuncto, illius beneficij bonorum administrationem, procurationemue, nisi Episcopi concessu, litteris exarato, committat. Sequitur Decretum, Id præterea supra nu. 1.

1. Ibidem. Scff. 25. c. 11. 10 Ex auctoritate sacri Concilij Tridentini negotium damus Episcopis Prouinciæ nostræ, ut singuli vnà cum Canonico à Capitulo, & altero de Clero ab ipsis deligendo recognoscant, etiam ex officio, quascumque locationes bonorum ecclesiasticorum ad longum tempus à triginta annis factas. Et, si eas in damnum Ecclesiæ, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse adiudicauerint, irritas, & nullas declarent.

6. De bonis, & iuribus Eccl. Quibus iudicibus auctoritate Concilij Tridentini, & Synodi Prouincialis primæ facultas data est, qua rerum ecclesiasticarum locationes, ad longum tempus factas rescindant, nullasque decernant; perpetuas etiam locationes cognoscere, itidemque rescindere, ac irritas facere.

facere, ad eiusdem Concilij Tridentini præscriptum, ij ipsi, & possint, & debeant.

11 Locatio bonorum ecclesiasticorum, ad longū tempus facta, cum ex Tridentini Concilij auctoritate recognoscenda erit, nè Episcopus qui bona ipsa locarit; quiuè huius locationis commissarius, aut executor fuerit, causam dijudicet; sed huius locationis recognitio ad Episcopum viciniorum pertineat; tum ad eos, qui his locationis causis recognoscendis in eiusdem Episcopi vicinioris diocesi præfecti fuerint.

12 Si Canonorum, aliorumue Ecclesiasticorum hominum Collegium, aut Moniales, aut alij quouis homines, nulla legitima superioris auctoritate, bona ecclesiastica permutarunt, vel alio quouis pacto alienarunt; aut in posterum id committent, cogat Episcopus, tum eos, qui alienarunt, contra illum agere, qui talia bona detinet, vt ea restituat; tum detinentem compellat, vt ipsa vnà reddat cum fructibus, non iure perceptis. Quicumque hac in re sibi non obtemperarint, eos anathemate feriat, aut interdicit, ex Canonumque sanctione alijs prætereà penis afficiat; ac permutationem item eam, aliamue quamcumque alienationem irritam, planèque nullam declaret.

13 Bonorum ecclesiasticorum quouis alienatio, ea lege confecta, vt superioris auctoritate muniatur, si is, cui alienata sunt, antequàm contractæ alienationi eiusmodi auctoritas accesserit, in eorum possessione ingressus est, irrita, & nulla ab Episcopo declaretur; & qui ea possidet, à possessione statim amoueat; & qui prætereà alienarit, ex Canonum sanctione puniatur.

14 Ecclesiastica bona, quouis nomine alienata, quacumque ratione ad Ecclesiam redierint, etiam si reliquis Ecclesiæ bonis incorporata, non sint, nè tamen amplius ad longum tempus locentur, neue quouis nomine alienentur; nisi illud verè tunc Ecclesiæ vtilitati, aut necessitati sit.

15 Vt bonorum Ecclesiasticorum, quæ, vel in emphyteusim tradita, vel ad longum tempus alio quouis nomine data sunt, memoria, quò ad eius fieri potest, conseruetur; Ecclesiasticus quouis homo, cui aliquid in singulos annos eo quouis nomine soluitur, cum primùm id exiget, Notarium adhibeat, à quo instrumenti fide testatum fiat, quicquid ab eo, qui soluere debet, ille acceperit; & cuius fundi, vel vineæ, vel prati, vel ædium, aliarumue rerum ecclesiasticarum nomine exegerit, idque nisi qui ea ecclesiastica bona conductionis nomine nunc possidet, illum tamquàm directum illorum bonorum dominum Notarij publici fide recognouerit, eadem diligenti, vt supra, descriptione prædiorum adhibita. Quòd si quis Clericus, cuius hoc interest, in huius rei cautione adhibenda negligens erit, dimidia parte fructuum vnus anni

mulctetur, quos ex eo beneficio consequeretur.

Quæ autem huius rei causa, vel confessiones, vel recognitiones instrumenti fide conficiantur; earum exemplum ille Clericus, ad quem spectat spacio mensis Episcopo tradat, in Archiuio asseruandum.

2. Ibid. decr. 11.

16 Vsa, & diuturna consuetudine compertum est, quantum Ecclesijs detrimenti, damnique sæpè importet illa prædiorum ecclesiasticorum locatio, quæ ad certum tempus pactionibus ijs iniri solet, vt meliora reddi liceat; ac interdum ea cõditione, vt qui sumptus facti sunt, nè possint, nisi in ipso extremæ locationis tempore, recuperari, & qui item conduxerint, eijci, amoueriue à possessione nè possint; nisi quidquid in illis melioribus reddendis pecuniæ erogarint, quidquid sumptus fecerint, id omne receperint. Quare nos Ecclesiarum vilitati consulentes, & huic rei vnde tantum detrimenti, tantumq; incommodi ipsis Ecclesijs accidere sæpè solet, quantum in nobis est, occurrere volentes, ita statuimus.

Quæcumque ecclesiasticorum prædiorum locationes ad certum tempus in posterum eo pacto fient, vt illa meliora reddi liceat; & quidquid in illis faciendis, restituisue erogatum sit, id ei, qui conduxit, solui oporteat; hæc inita locationum pactio, nè ius tribuat faciendi impensas, in quouis aedificij genere vtilis, nisi eas, quæ maiorem summam non excedant, quam illa sit, quam conductor retinendo singulis annis, quibus firma est locatio, tertiam partem eius, quod locationis nomine soluere debet, recuperare possit. Eam autem ipsam tertiam partem quolibet anno retineat, quò ad, quicquid erogarit, ipse recuperet.

Si quæ verò impensæ, ad vsum necessarium pertinentes, factæ sint; ad quamcunque summam perueniant, tum ob eiusmodi impensas conductor eadem ratione partem tertiam sibi in singulos annos retineat. Sin autem ad sumptus, qui necessariò facti sunt, recuperandos non satisfuerit ea tertia pars; nè, completa etiam locationis die, à prædiorum possessione is, qui conduxit, antequàm ei satisfactum sit, amoueat; sed Ecclesiæ Rectori liberum sit, atque integrum, aut comparata alimende pecunia, aliaue quavis ratione ipsa prædia de conductore redimere; aut eadem illi ipsi conductori iterum, consentiente Episcopo locare; idque tot annis saltem, vt tertiam partem ad minimum in singulos annos eius rei retinendo, quæ locationis nomine soluit, id omne, firma adhuc locatione, recuperet, quod ipse erogarit. Si verò qui his conditionibus conduxerint, tertiam ipsam partem quotannis non retinuerint, nè ius sit eis ab Ecclesia, nec à Rectore, qui succedet; partem, quæ non retinuerint, repetendi; sed eorum culpæ adscribatur.

In ijs etiam locationibus, quæ à Rectoribus, iam ad tempus, ita ini-
te sunt, ut conductores prædia meliora faciant; huiusque pactionis v-
atque ratione ædificia, sacra, testaque sunt; vel in posterum condu-
ctoris sumptibus meliora reddentur; hos sumptus, quos fecerit con-
ductor, ea ratione recuperet, quæ à nobis hoc decreto præscribitur
nisi id convenientum sit, ut breviori tempore solvantur, quam à nobis
statutum est.

Quod si is, qui iam conduxit, & prædia meliora fecit, tertiam eam
partem retinere nolit; sed vna tantum solutione sibi restitui velit id
omne, quidquid iam erogarit, partem illam quam sibi retinere licet,
apud hominem aliquem, cui tuto committi possit, quolibet anno de-
ponat, ut sperari aliquando possit, prædia ipsa Ecclesiastica recupera-
ri aliqua ratione posse.

Si verò conductor eam tertiam partem non deposuerit, sed Recto-
ri Ecclesiæ soluerit; Rector, qui succedet, illam ab eo repetere possit,
aut in rerum, quæ meliores factæ sunt, rationem referre.

Rector autem, qui tertiam hanc partem temerè receperit, dimidia
parte fructuum, quos quolibet anno ex ipso beneficio Ecclesiastico
percepit singulis annis mulctetur.

Si qui præterea, ob sumptus in prædijs quibusvis ecclesiasticis fa-
ctos, creditores sunt, eaque prædia non ipsi, sed Ecclesiæ Rector qua-
vis ratione possidet, ne ea hypothecæ diutius sint, id quod mutua-
quodam collusionem aliquando factum est; in hac ipsa re id curet Epi-
scopus, ut eadem tertiæ partis annua solutione, quidquid in sumptus
erogatum est, etiam fructibus sequestri nomine depositis, aut alia ratio-
ne, eis restituatur.

Liberum tamen sit Episcopo, in his omnibus, si quando pro bene-
ficij tenuitate, aliaue iusta causa, aliquid minus tertia ea parte præscri-
pta in singulos annos solui, aut retineri consueverit, id arbitrio suo
scriptis concedere.

Ut verò hoc decretum omnibus notum sit, ac planè perspectum,
illud nostra auctoritate vulgariter redditum, ab omnibus, & sin-
gulis vrbis, & diocesis Parochis, festo primo die, postquam ipsi
acceperint, publice in eorum Ecclesijs legatur, ac populo frequenti
recitetur.

17 Nolumus cedentibus, aut decedentibus ijs, qui ecclesiastica ob-
tinent beneficia, illorum fructibus fraudari successores, aut saltem eo-
rum recuperationem litibus, & controuersijs difficilem reddi: qua re
fit, ut interim Ecclesia debitis muneribus, & officijs destituatur.

Idcirco sancimus, ne Ecclesiarum rectores, aut quicumque benefi-
cia Ecclesiastica quomodolibet obtinentes, sine Ordinarij licentia
scrip. o.

1. Ibidem.

scripto permilla, pendentes beneficiorum fructus quouis præteriti, vel causa alienent: nisi venditionis, vel locationis nomine; & tunc dilata in id tempus precij, vel mercedis solutione, quo fructus erunt à solo separati.

18 Quod si secus factum fuerit, contractus irritus sit, & nullus; & qui fecerit, arbitrio ordinarij pœna afficiatur, quam etiam sustineat is qui eo in suam rem uti voluerit.

2. Tit. 3. dec.
15.

19 Nonnulli homines ad id temeritatis sæpè veniunt, ut Clerici mortui bona inuadant, vnàque cum ijs illa sæpè, quæ etiam Ecclesie ministris, in mortui locum succedentibus, debita sunt, & Ecclesie item, cui, dum in vita ille esset, inseruierat, bona sacrilegè subtripiant. Quare pœna excommunicationis latæ sententiæ vetamus, nè Clerici mortui, qui dum viueret, Ecclesiasticum beneficium obtinebat, bona ad Ecclesiam, eiusuè ministros pertinentia, quisq; temerè inuadat, atq; auferat.

Hoc autem decretum semel saltem quotannis Episcopus in sua diocesi promulgandum iubeat.

3. De ijs quæ
ad bona Eccl.
tuen. pert.

20 Quod Prouinciali secundo Concilio pœna excommunicationis propolita contrà eos sanciuimus, qui Ecclesiastici hominis mortui bona, vel temerè inuadunt, vel surripiunt, eo decreto illos item attingi volumus, qui vel nulla inuasionè, aut vi facta, ex illius mortui Clericali hominis adibus supellectilem, remuè vllam, seu scripta ad Ecclesiam cui ille Rector præerat, pertinentia, ante asportant, aut euehant, quam ab illo, cui id curæ ab Episcopo commissum est, in indicem relata sint illius mortui bona mobilia, libri, & scripta, cæteraque eius generis, quæ in hæreditatem caderent. Hoc itidem decretum, ut illud, quotannis de more promulgetur.

21 Episcopus, vbi Clerici cuiusuis, qui Ecclesiasticum beneficium obtinuerit, mortem audierit, eius hæredes compellat, ut quæcumque scripta, instrumenta uè, ad illud beneficium pertinentia, quæ in mortui Clerici bonis inueniuntur, alteri Clerico, qui in beneficium successerit, ab eis tradantur gratis, ac ne vllò quidem, vel minimo precio, pacto, aut exacto: etiam si Clericus, qui decessit, in illorum exemplis describendis aliquid sumptus erogarit.

5. De Epō,
Epali iur. &
foro.
Sess. 24. c. 16.
c. qm̄, & seq.
16. q. 7. 9. q. 3
c. cum simus.
89. dist. c. 92
in quibusdā.

22 Sacrosanti Concilij Chalcedonensis Canon iubet, ab Episcopo Oeconomum deligi, & constitui, qui Ecclesie Cathedralis prædia, bona, resque de illius sententia, & arbitrio administret; ut non modo illa non dissipentur; sed testis sit rectæ administrationis, ac dispensationis. Id, ut à Prouinciæ nostræ singulis Episcopis seruetur, hoc decreto statuimus, nec verò solum quò diligentius bonorum Ecclesie rectæ administrationi ad illius Concilij præscriptum consuletur; verum etiam quò studiosius Episcopus, cum census, supellectilis, bono-

bonorumque eorum curatorem, administratoremque habuerit, in re-
rum spiritualium officijs, quę Episcopalis muneris propria sunt, ipse
omni cogitatione, totoque animo incumbat.

23 Eum verò Oeconomum, vt alio Canone cauetur, Vicedominum
constituat Episcopus, non laicum, neque sibi cognatione, affinitatē,
aut fauore coniunctum; sed Ecclesiasticum hominem qui & de Clero
suo, & verò, è talem, qui idoneus sit, quique in eo administrationis
genere, & rectè & peritè versari possit.

16. q. 7. c. in
noua actiōe.

24 Cuius administrationis rationis in Codicem certum rectè, or-
dinèque relatus, tertio quoque anno ad Concilium Pròuinciale Episco-
pus afferat, atque exhibeat, sollicitè pro conscientia suę religionē, to-
tius illius dispensationis rationem in eodem Concilio redditurus.

25 Vniuersitates, laicū homines, etiam qui ius patronatus habent,
qui bona, censum, iurauē beneficij Ecclesiastici, aut loci pij, quocum-
que modo vsurpauerint, aut eorum possessionem detinuerint, anathe-
ma, & alias pœnas subeant decreto Tridentino constitutas, non ob-
stante quocumque antiquo usu, possessione uè. Hoc verò decretum,
cum illo vulgariter redditum, populo edici, atque promulgari sæpè iu-
bemus, quò diligentius tale crimen caueatur.

5. De Eccle-
sijs earū sup.
& fructibus.

Sess. 22. c. 11.
de ref.

26 Qui bona Ecclesię, Hospitalium, aliorum uè piorum locorum,
sue solus, sue vna cum alijs administrat; si vel ipse, vel per interposi-
tam personam ea emerit, aut emphyteusis locationis uè nomine condu-
zerit; ab eo administrationis munere statim amoueat: nec dignus
in posterum censeatur, cui talium rerum procuratio, administratiōe
demandetur; cum eo que præterea ex iuris præscripto agatur.

2. Tit. 3. dec.
19.

27 Nè per inscitiam, aut obliuionem id peccatum committatur, ne
decimę ijs, quibus legitime debentur, vel omninò non soluantur; vel
ex parte tantum. Ideò mandamus, & Parochis, vt inter Missam, &
prædicatoribus in Concione, primo quoque Dominico die Aduen-
tus, & Quadragesimę doceant populum, quid de solutione decimarū
factum Tridentinum Concilium statuerit: vehementerque hortentur,
ac moneant, vt debitas decimas integrè persoluant, nè propositas
ab eadem Tridentina Synodo excōicationis pœnas subire cogantur.

1. Que pert.
ad bono. &c.

Ead. sess. 25.
c. 12.

28 Quibus etiam diebus eiusdem Tridentini Concilij decretum
contrà occupantes quouis modo fructus, bona, & iura ecclesiarum, &
aliorum piorum locorum, communi lingua populo recitent.

Sess. 22. c. 11.

29 Decimarum ecclesiasticarum inuestiuras, quę laicis homini-
bus in perpetuum factę sunt, Episcopus pro officij sui munere, dili-
genter, accuratèque recognoscat. quòd si eas legitima auctoritate mi-
nus confirmatas esse compererit; irritas illas, ac plane nullas declaret,
& decernat.

3. De ijs, quę
ad bona, &c.

30 Si quibus in locis generatim ab omnibus fructuum, qui ex pre-
dijis colliguntur, decimæ Parochiali Ecclesiæ soluuntur, in ijs quispiam
fortè est, qui illas exoluere recuset, quoniam sibi persuadet, alicuius
priuilegij, aut causæ prætextu immunem se esse: huic Episcopus certè
breue tempus præscribat, quo præscripto tempore is, aut priuilegium
exhibeat, aut causam afferat, immunitatis suæ.

31 Quod si ille quicquàm, quod leue sit, ad illius immunitatis in-
tuendum, vel nihil planè attulerit; id Episcopus curet diligentissimè,
ut is illas quàmprimùm præstet, quippè cum in decimis, quæ eius ge-
neris sunt, præscriptioni non sit locus.

32 Ne cuiquam bona, decimarum iure Ecclesiæ obstructa, è solo aspor-
tare liceat, nisi ad asportationem, aut ad descriptionem vocato Eccle-
siæ Rectore, Parochouè, cui illæ soluuntur. Itaque qui decimas debet,
ea bona domum suam, alioùè asportaturus, id biduo ante eide[m] Re-
ctori significet, vel litteris, vel certo nuncio; ut præfens illis, vel aspor-
tandis, vel describendis adesse, si velit, utique possit. Quòd si ille tunc
aberit, id vni de eius familia nunciandum curet; aut illius Ecclesiæ,
domusùè Parochialis valuis scriptum affigi iubeat, quo asportatio ea
denunciatur. Quòd si diutiùs illa bona in solo essent, eis detrimentum,
pamnumuè immineret: tum, vel absente Rectore asportari liceat.

Hoc verò nostrum Prouinciale decretum habere locum declaramus,
quibus in locis non aliter expressè cautum sit aliqua singulari constitu-
tione, aut priuilegio, aut conuentione.

5. De bonis,
& titibus Ec-
clesiæ.

33 Quamquàm de pijs legatis, decimis, primitijsque decreta permul-
ta, contra debitores, Synodis Prouincialibus promulgata sunt; nihilomi-
nùs istorum calliditatibus, rursusque eorum quibus debentur com-
modo non adhuc satis consultum, ac prouisum est. Quamobrem Epi-
scopus, vel ipse per se, vel per Vicarios, Visitatoresuè suos, etiam in vi-
tationis munere de pijs legatis accuratè diligenterque inquirat; acer-
tatisque etiam ad se, si videbitur, hæredibus, alijsuè, qui ea exequi, præ-
stareuè debent, de illis ipsis decernat: certumq; præterea tempus, quo
illi præstent, omninò constituat. Atque eorum quidem omnium &
singulorum, qui illa præstare debent, nomina edi, in tabellamque cer-
tam referri iubeat: quæ in vniuscuiusque Ecclesiæ Parochialis Sacri-
stia loco conspicuo affixa, propositauè sit. Si quis verò eorum, qui in
eam tabellam relatus est, ad constitutum tempus legata, quæ debet, præ-
stare, neglexerit, prætermiserit, arbitrio Episcopi puniatur: nisi re-
pensa, quàmprimùm legata, quæ debet, persoluat. Id quoque ipsum de
illis, qui decimas, & primitias debent, hoc decreto planè constitu-
mus, & sancimus.

3 De ijs, quæ
ad bona Ec-
clesiæ &c.

34 Episcopus procuratorem, aduocatumque constituere omni ra-
tione

tionem curet, qui in bonorum, iuriumque Ecclesiasticorum recuperationem incumbat; ut illis succurratur Ecclesijs, quarum Doctores administratores uel, aut præ inopia non possunt, aut præ metu, & opibus aduersariorum illa recuperare non audeant; vel alia de causa negligunt.

35 Horum utriusque ab illis certam mercedem in singulis causis, quas egerit, persolui iubeat, si per Ecclesiarum, quarum patrocinium illi susceperunt, facultates, Episcopi iudicio, potest: sin minus, gratis interea omnia ab vno, & altero item agi curet: ita tamen, ut pro illorum laboribus, operaturæ ratione, causis, in quibus elaborarint, peractis, si quid vel iuris, vel emolumenti Ecclesijs illorum opera acquisitum sit, de eo illis arbitrio suo satisfieri mandet. Si verò contrà acciderit; uberiori illi à Deo bonorum omnium remuneratore, præmium expectent.

36 Si quis Clericus, aut Sacerdos vlla cuiusvis generis scripta, ad Ecclesiæ rationes pertinentia, occultarit, suppresserit uel dolose; is pœna afficiatur, quæ Agathensi, & Aurelianensi Synodis contrà Clericos, huius culpæ reos, sancita est.

37 Quia contingit interdum, ut Clerus vrbanus congregatus, reliquo Clero diœcesano non adhibito, aliqua decernat, quæ ad Clericos vniuersæ diœcesis pertineant, magno nonnumquam absentium damno: idcirco nos communi eorum utilitati consulentes, statuimus; ut Clerici, qui extrà ciuitatem sunt, cum primùm in diœcesanam Synodum conuenerint, aliquos eligant, qui vrbane congregationis deliberationibus, quæ ad vniuersum Clerum spectant, intersint.

i. Quæ pert.
ad bonorum
&c.

Præcipimus etiam Clero ciuitatis, ut antequàm congregetur, semper eos, qui delecti fuerint, admoneat; ut ad congregationes adesse possint. Si verò non admonuerit, quidquid ibi actum, decretum uel sit, externo eius diœcesis Clero detrimento esse non possit.

38 Omnes verò ecclesiasticas personas, & eorum bona, libertatem, commoda, & iura omnia, Principibus summoperè commendamus; admonentes ecclesiasticam immunitatem siue ad hominum vitam, siue ad bonorum possessionem, fructusque pertinent; Dei ordinatione, Summorum Pontificum decretis, & sanctorum Conciliorum auctoritate tributam, nulla ratione violandam esse.

39 Neque enim Principes, & Magistratus res Ecclesiasticas attentare; neque factos, & religiosos homines ad suum iudicium, potestatemque reuocare; neque Deo addictis bonis manum iniicere, aut vllum onus imponere debent. Immodò verò meminisse oportet, quas à Deo facultates consequuti sunt, eas ad ipsius Dei gloriam, & honorem, hominumque sacrorum salutem, & incolumitatem conferendas esse; qui pro eorum quiete, ac felicitate Deo preces assidue faciunt.

Cuius

Cuius officij cum maximè intelligentes fore confidamus, in primis Catholicum, eundemque potentissimum Hispaniarum Regem, & reliquos deinceps Prouinciæ Principes; dubitare non possumus, quin re ipsa efficiant, vt eorum Magistratus, & Communitates nihil aduersus immunitatem, & libertatem ecclesiasticam vilo vniquàm tempore moliantur. Quod ità vt fiat, Episcopi pro sui officij munere curare, & eniti debebunt.

Sess. 25. c. 8. 40 Sacræ Tridentinæ Synodi decretum sequenti, monemus omnes, quicumque beneficia ecclesiastica obtinent, vt hospitalitatem benignè exerceant; memores, Christum Dominum in hospitibus recipi, à quo recipiuntur ipsi in æterna tabernacula.

Hoc autem hospitalitatis officium eò magis Episcopis colendum est, quod illis eam virtutem Apostolus in primis amplectendam proposuit.

In hospitalitate autem non is habeatur delectus personarum, vt diuites potissimum inuitentur, qui cum fœnore reddant, quod acceperint; sed, cum ecclesiasticarum personarum domum nemini, quantum per facultates licuerit, clausam esse deceat, profectò illis maximè patere debet, qui Dei voce, sanctorum Patrum cohortationibus, & exemplis, sacrorum Conciliorum præcepto, & auctoritate nobis cõmendati sunt.

41 Et sacrorum Canonum decretis statutum est, & sanctissimorum Patrum testimonijs celebratum, quæ bona fidelium pietas Deo consecrauit, ea vel illorum necessitatibus honestè subleuandis, qui diuinis dicati obsequijs, Christi ministri, & dispensatores mysteriorum Dei effecti essent; vel Ecclesijs reficiendis, earumque ornamentis ad diuinum cultum necessarijs comparandis, vel pauperibus sustentandis addicta esse: siquidem vbi primum Ecclesiæ bona esse cœperunt, eam naturam, & conditionem consequuta sunt, vt in alium, quàm in facrum, & pium vsum eorum fructus conuerti nefas esset. Quare cauendum est, nè cupiditate prolapsi, quæ radix est omnium malorum, dum vel proprijs, vel propinquorum, & familiarium diuitijs, & honoribus studemus, quæ Deo dicata sunt, bona & Ecclesiæ detrimentis, & pauperum gemitu, & bonorum offensione ad aliorum vsum conuertamus. Itaque nos sacrorum Canonum, & sanctorum Patrum auctoritate innixi, atque ijs adducti, quæ sacra Tridentina Synodus de officio administrandi bona ecclesiastica significauit, eos omnes, qui ea obtinent, vehementer monemus, vt muneris sui memores, hæc, quæ sequuntur, diligentissimè præstent.

Episcopi, Abbates, Præpositi, Parochi, ac ceteri omnes cuiuscumque dignitatis, & gradus Ecclesias, etiam eorum administrationi committas, ac quæcumque beneficia ecclesiastica, etiam simplicia, quomodo-

cumque

Sess. 25. ca. 1.
de refor.

cumque etiam commendata, in Provincia nostra obtinentes, omni diligentia cognoscere studeant, quibus oneribus eorum Ecclesiarum, & beneficia ex bonorum ecclesiasticorum natura, vel ex illorum, quae obtinent, propria institutione, vel ex conditione Apostolicis litteris in provisione dictorum beneficiorum, eis praescripta, vel alia quacumque eius generis ratione subiaceant, illisque integrè satisfaciant. Quod si facerent omiserint; sed eos fructus sibi vindicare, vel ad alios transferre aucti fuerint, vel in quem debent usum, non impenderit; se ex sacris Canonibus, & sanctorum Patrum sententia, sacrilegij reos esse intelligant: & eorum omnium necessaria restitutione teneri: neque ulla omnino, etiam immemorabili, consuetudine excusari.

Atque ideo, si Metropolitanus tale commiserit, antiquior Suffraganeus de eo ad Synodum & Synodus ad Sanctissimum D.N. Romanum Pontificem deferat; si Episcopus sit, & ab Archiepiscopo, vel eo absente, ab antiquiore Suffraganeo monitus plenè non satisfecerit, ad Synodum Provinciale, primo quoque tempore celebrandam per eundem deferatur: ubi, & restituere cogatur; & poenas subeat Synodi arbitratae.

42 Si verò inferiori gradu, quam Episcopi fuerit, quicumque is sit, si ab Ordinario loci monitus non satisfecerit, praeter restitutionem eorum, quibus pia opera defraudavit, per sex menses administratione bonorum ecclesiasticorum prohibeatur. Quod si iterum in eo peccaverit, graavioribus etiam poenis plectatur.

Quo in genere tanto etiam grauius animadvertentum erit in eos, qui beneficia ecclesiastica obtinent commendata, quanto magis ex indultia peccasse videbuntur; si litteris Apostolicis praescriptam legem propositam ante oculos habentes violare non veriti fuerint.

43 Nouerint etiam ij, ad quos scientes huiusmodi fructus, vel aliquid ex illis commodum quouis nomine peruenerit, se eadem restitutionis lege teneri.

44 Ij verò, qui Ecclesias, & beneficia ecclesiastica quacumque obtinent, quorum fructus ad eos, tamquam diuinorum obsequiorum ministros, honestè sustentandos propriè sunt attributi, si uberioribus sint, quam ad tuendam vitam, conditionisque suae rationem requiratur; dubitare non debent, ad eum finem hanc copiam illis esse attributam, ut praeter ea, quae ad victum, & cultum eorum satis essent, suppeterent etiam, quibus diuini cultus ornatus, & splendor conferuaretur, & pauperum inopia, & indigentia subleuaretur: quemadmodum etià Deus plerosque diuinijs cumulat, ut amicos sibi faciant; à quibus cum defecerint, in aeterna recipiantur tabernacula. Quamobrem per viscera misericordiae Iesu Christi obtestamur, atque monemus, ut meminerint ea bona

bona

Sess. 25. c. 1.
de ref.

bona non esse sibi credita ad luxum, neque ad aufendos confanguineos, sed ad vitam honestè, vt fidelem Dei ministrum, & pietatis Christianæ magistrum decet; traducendam: ex eo verò quod supererit, si necessaria pauperibus alimenta denegarint, intelligat se, quos non puerint, occidisse; atque ob violatam sanctissimæ charitatis legem, mortale peccatum commississe: quo sibi iram in die iræ thesaurizauerunt.

45 Modum autem, & rationem, qua metiri se pro conditione, & gradu vnumquemque oporteat ad vitam suam fructibus Ecclesiasticis honestè ducendam, eam esse omnes debent intelligere, quæ ab ijs non discrepet; quæ in sacris Canonibus, & præsertim in his nostris Constitutionibus de Clericali frugalitate, & modestia statuta sunt.

Quæ verò de fructibus Ecclesiasticis dicta sunt, eadem etiam de suppellectili omni, exterisque rebus, quæ iisdem fructibus comparantur sunt, dicta esse intelligantur; nè quæ de domestico Ecclesiasticorum hominum cultu, & ornatu per nos in hac Synodo decreta sunt, aut ad propriam avaritiam, aut ad propinquorum splendorem statuta esse videantur.

Cætera quæ ad huius Tituli materiam aliqua ratione pertinere possunt, videantur in Tit. Quæ ad benef. Collat. pert. & de Piorum locorum admin.

De Processionibus, & Supplicationibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Processiones vnde proficiantur; & vbi; quaque ratione absoluantur. 22.
- 2 Quo tempore ad eas veniendum.
- 3 Quo habitu Canonici, & alij Clerici induti ad eas accedant. Ab illis chyrothecæ tunc non induendæ. De diu. off. nu. 29. Pluuialia item à quibus, & quando induenda. 34.
- 4 Quo ordine à Capitulis, Clericis, Regularibus, Confratribus & secularibus procedendum, & redeundum. II. 14.
- 5 Regulares, & exempti ab Episcopo vocandi.
- 6 Et qualiter compellendi.
- 7 Precedentis controuersia ab Episcopo tollenda.
- 8 Cruces à quibus Clericis, & quo habitu ferendæ.
- 9 Lumina duo candelabris infixæ ad Crucem adhibenda.
- 10 Imagines aliæ, vexillauæ à quibus ferenda.
- 12 Quid à Clero canendum sit in processionibus significandum.
- 13 Ab omnibus psallendum.

Quæ